

Van gadget naar fundament

Beheersystemen leveren en gebruiken steeds meer basisinformatie

Beheersystemen krijgen een steeds bredere rol: het aansluiten op de basisregistraties is niet meer vrijblijvend, maar steeds meer wenselijk en voor diverse onderdelen zelfs verplicht.

Auteur: Alfons Schuurmans

Beheersystemen worden steeds belangrijker bij het gebruiken en leveren van basisinformatie. Het gaat niet alleen meer over inventarisatie-, beheer- of inspectiegegevens, maar beheersystemen gebruiken ook steeds meer rechtstreeks gegevens uit de basisregistraties. Ook leveren de beheersystemen steeds meer informatie aan die basisregistraties. Omdat de rol van beheersystemen fundamenteel belangrijker wordt, is het van belang dat overheden zich daarin onderlegd weten.

Wat is een beheersysteem

Een beheersysteem is een computertoepassing om als hulpmiddel inventarisatie-, beheer- en inspectiegegevens over het gemeentelijk areaal in vast te leggen. Door de informatie digitaal vast te leggen kun je er eenvoudig bij en kan de informatie op verschillende manieren getoond worden. Het is belangrijk dat deze goed aansluiten op de standaarden.

Toepassingsgebied

Er zijn veel verschillende beheersystemen. Een belangrijk punt waarop ze kunnen verschillen is het toepassingsgebied (vakdiscipline). Er zijn beheersystemen voor bomen, voor groenbeheer,

voor civiele kunstwerken, voor riolering en noem maar op. Sommige systemen zijn te gebruiken voor meer algemene toepassingen, andere zijn meer specifiek gericht op één vakdiscipline. Vaak wordt gewerkt met modules en/of apps. Je kunt dan specifieke systemen van eenzelfde leverancier, maar ook steeds vaker van verschillende leveranciers, aan elkaar koppelen.

Viewers en Gis

De gegevens uit een beheersysteem kun je benaderen m.b.v. het beheersysteem zelf. De database kan echter ook benaderd worden met andere software. Voor het bekijken van de data kunnen viewers worden gebruikt. Viewers zijn ook handig omdat je met één viewer de informatie van verschillende systemen (naast het beheersysteem ook een ander beheersysteem en o.a. ander kaartmateriaal) in één systeem eenvoudig kunt raadplegen. Met Gis kunnen de data ook worden benaderd en bewerkt en gecombineerd met andere data, zodat het maken van uitgebreide analyses mogelijk is.

Wat zijn de gevolgen voor de organisatie

Schaf je als beheerorganisatie een systeem aan,

dan dien je er rekening mee te houden, dat je de in het systeem opgenomen gegevens actueel houdt. Om dit te bewerkstelligen is het aan te bevelen om procedures en vervaardigde producten vast te leggen in een digitaal 'handboek beheersystemen'. Leg daarin niet alleen afspraken vast over de wijze van inwinning van gegevens, maar ook over bijvoorbeeld het organisatie breed beschikbaar stellen van gegevens via een viewer. Daarnaast vermeld je van de verschillende onderdelen de betrokken personen, hun taken en verantwoordelijkheden en de periode waarin dit onderdeel uitgevoerd wordt.

Ook is een korte training of workshop noodzakelijk voor de uiteindelijke gebruikers van het systeem. Ontwikkel daarnaast een begrijpelijke mutatiemethodiek om het systeem zuiver en up-to-date te houden. Ingevoerde gegevens zijn nou eenmaal onderhevig aan veranderingen. Zorg er ook voor dat er onderlinge afstemming plaatsvindt met andere vakdisciplines binnen de beheerorganisatie en de geo-standaarden. Gebaseerd op internationale standaarden Een systeem maakt gebruik van kaartmateriaal. In de nabije toekomst gaan de systemen de attribu-

Twee voorbeelden van de gratis app met betrekking tot bomen. Bron: Digitaal objectenhandboek BGT-IMGeo.

ten en het kaartmateriaal leveren en/of gebruiken van de landelijke Basisregistratie Topografie (BGT) als vervanger van de GBKN. Het is van belang om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de aanwezige standaarden. Voor IMBGT is dit een wettelijke verplichting, voor Informatiemodel Geografie (IMGeo) daarentegen is dit nog geheel vrijwillig. IMGeo bevat nog te weinig details voor het beheer van de openbare ruimte. In onderstaande figuur wordt weergegeven dat de informatiemodellen van de sectorstandaarden, zoals IMGeo, gebaseerd zijn op de nationale standaard

NEN 3610. Deze NEN-norm is weer gebaseerd zijn op de Europese standaarden (INSPIRE). Die zijn vervolgens weer afgestemd op de Iso-standaarden.

Digitale objectenhandboek BGT en IMGeo

Op 30 januari 2014 is tijdens het BGT-congres het digitale objectenhandboek BGT | IMGeo om de volgende vraag te beantwoorden geïntroduceerd: 'Wat zit er in de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT)? Wat is verplicht en wat mag er nog meer?'

Kenmerkend voor het handboek zijn de talloze foto's waarop voorbeelden staan van objecten en hun begrenzing. Het digitale handboek is zo ontwikkeld dat het zowel op een desktop als op een mobiel apparaat goed werkt. Dat is handig voor gebruik 'in het veld' door de landmeter, maar ook voor een app ontwikkelaar die wel eens wil weten wat hij straks uit de BGT kan halen. Het Objectenhandboek BGT-IMGeo bevat de informatiekundige beschrijvingen van objecttypen, attributen en domeinwaarden van de BGT en het Informatiemodel Geografie (IMGeo). Met

dit online Objectenhandboek BGT-IMGeo heeft u toegang tot de actuele definitieve inhoud. De BGT is een wettelijk verplichte registratie binnen het stelsel van basisregistraties. Het IMGeo is een uitbreiding op de wettelijk verplichte registratie die uitwisseling van gegevens in specifieke sectoren ondersteunt. De formele beschrijving van BGT-IMGeo staat in de gegevenscatalogi. Het objectenhandboek biedt ondersteuning voor de wijze waarop topografische objecten zijn gemodelleerd in de BGT en het IMGeo. Dit gebeurt aan de hand van fotovoorbeelden waarop de begrenzing van objecten en zoveel mogelijk de objecten zelf zijn weergegeven.

IMBOR geeft meer uniformiteit

CROW is gestart met de ontwikkeling van een Informatiemodel Beheer Openbare Ruimte (IMBOR). Het IMBOR is een afsprakenstelsel voor het vakgebied 'Beheer Openbare Ruimte', dat gaat dienen als schakel tussen de BGT-IMGeo en de producten die de beheerder gebruikt voor het beheer van de openbare ruimte (onder meer beheerssoftware, digitale gegevensbestanden, beleids- en beheerplannen en bestekken).

Het is van belang om zo veel mogelijk aan te sluiten op de aanwezige standaarden. Ingenieursbureau Alfons Schuurmans en Digitree hebben ter voorbereiding op de consultatie in nauwe samenwerking met de CROW een basis voor IMBOR uitgewerkt.

IMBOR is een verdere doorontwikkeling van IMGeo, waarbij de informatie van de beheerder centraal hebben gestaan. De vraag was telkens: Wat is er voor beleid, beheer, uitvoering en inspectie aan inventarisatiegegevens noodzakelijk?

De aanwezige publicaties en nationale standaarden zijn daarbij als basis genomen. De gegevens voor IMBOR zullen als attribuut worden opgeslagen.

Beschikbare informatie gebruiken

Door de doorontwikkeling van de informatiemodellen komt steeds meer informatie beschikbaar. Denk aan o.a. de grenzen van lands-, provincie- en gemeentegrens, maar ook aan het actuele hoogtebestand Nederland (AHN). Dit is nog maar een kleine opsomming van de informatie die gratis beschikbaar is via de website van Publieke Dienstverlening op de Kaart.

Daarnaast zijn er ook andere bronnen waar beheerders gebruik van kunnen maken. Denk dan niet alleen aan luchtfoto's of 360 graden

foto's, maar ook aan de informatie van bijvoorbeeld de boomhoogte via o.a. www.boomregister.nl.

Beheerwijzer.nl

Omdat er veel verschillende leveranciers zijn en nog veel meer verschillende soorten beheersystemen, is het kiezen van het meest geschikte systeem niet altijd eenvoudig. Ingenieursbureau Alfons Schuurmans heeft onder meer daarom Beheerwijzer.nl ontwikkeld.

Beheerwijzer.nl is het eerste interactieve platform voor beheersystemen van de openbare ruimte. Het platform is een hulpmiddel waar zowel gebruikers als leveranciers van beheersystemen waar zij hun kennis en ervaring kunnen delen. Gebruikers van beheersystemen, beheerders en leveranciers leveren via het platform informatie aan met betrekking tot beheersystemen. Hierdoor ontstaat er een uitgebreid netwerk van onder andere gebruikers en leveranciers. Op die manier zal een ieder die specifieke informatie wil verzamelen of op zoek is naar een beheersysteem vele voordelen hebben. Beheerwijzer.nl is gebruiksvriendelijk en voor iedereen gratis en eenvoudig toegankelijk.

Advies

Het aanschaffen en installeren van een beheersysteem is niet iets wat je als beheerorganisatie vaak doet. Er zijn veel aanbieders van systemen op de markt met elk hun eigen specialiteiten, maar ook met hun eigen tekortkomingen. Oriënteer je derhalve goed. Let daarbij niet alleen op het systeem zelf. Zorg voor een goede aansluiting op de BGT en voor de toekomst dus ook alvast op IMGeo en de in ontwikkeling zijnde IMBOR. De implementatie van een beheersysteem vergt een gedegen voorbereiding om de te verrichten investering optimaal te laten renderen.

Bas van der Velden

Inzicht in een boombestand geeft uitzicht op een beter beheer. Koppel het aan sociale en meetbaar monetaire meerwaarde en uw beheersysteem vormt een schatkist.

Jules Sondejker

Vroeger wist de beheerder waar welke boom stond. Nu weet hij in welke systeemmap de boom staat met welk nummer. Ga naar buiten en ruik, voel en kijk!

Ing. Alfons Schuurmans is eigenaar van ingenieursbureau Alfons Schuurmans en initiatiefnemer van Beheerwijzer.nl.

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-4546